

MED

MODERNÍ EKONOMICKÁ DIPLOMACIE

LEDEN 2020
ČÍSLO 13

EXPORTÉŘI RÝSUJÍ NEMOCNICI 21.STOLETÍ

Strana 5

ROZHOVOR:

Ekonom Miroslav Singer:

Svět je naruby

Strana 2

LATINSKÁ AMERIKA:

Nejvíc vyvážíme do Mexika,

Peru se dere dopředu

Strana 20, 22

ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE:

Šéfku rozvojové agentury těší,
když Češi nabízejí práci

Strana 26

ZÁCHRANA NOVOROZENCŮ ZAČÍNÁ V BUDĚJOVICÍCH

České inkubátory zachraňují životy předčasně narozených dětí na celém světě. A právě díky těmto inkubátorům o sobě dává stále více vědět také jejich výrobce – firma TSE z Českých Budějovic, která je nástupcem někdejší jihočeské pobočky Tesly Karlín.

Jedním ze spoluzakladatelů TSE byl na počátku devadesátých let Karel Fiedler, který prostřednictvím další firmy drží v budějovické společnosti většinový podíl a je také jejím výkonným šéfem. Ačkoliv je zdravotnická technika v centru pozornosti, Karel Fiedler během rozhovoru v sídle firmy nedaleko hlavního nádraží upozorňuje, že její podíl na produkci TSE zatím až tak velký není. Zakázek ale přibývá, letos se podíl výrobků pro zdravotnictví na celkových tržbách dostane na 15 procent, v příštím roce už to bude 20-25 procent.

„Trvá hodně dlouho, než se v tomto oboru prosadíte,“ říká Karel Fiedler. „Celých 25 let jsme se učili, jak na to. Také jsme museli přesvědčovat trhy, že jsme dobří.“ Je ale velmi rád, že jeho firma má dnes takový kvalitní výrobek – podle informací TSE nejtišší novorozenecký inkubátor na světě. „Dobrý produkt přežije všechny krize,“ zdůraznil výkonný šéf společnosti, která zaměstnává 175 lidí a jejíž tržby by měly dosáhnout zhruba 440 milionů korun.

Větší část tržeb TSE, která se tradičně zabývá osazováním desek plošných spojů, tvoří výroba elektroniky pro průmysl včetně automobilového nebo pro jiné výrobce zdravotnické techniky. Kromě samotné výroby se zabývá také vývojem, konstrukcí, instalací i servisem. Doby, kdy někdejší budějovická pobočka Tesly Karlín vyráběla telefonní ústředny a z velké části je vyvážela do Sovětského svazu, jsou dávno pryč.

Obchodní a marketingový ředitel TSE Martin Novák uvedl, že dnes firma vyvážá do 60 zemí světa. Na export míří zhruba 70 procent elektroniky a ještě vyšší podíl

zdravotnické techniky. TSE se zaměřila také na výrobu městského mobiliáře – Dopravnímu podniku hlavního města Prahy nedávno dodala první instalace mobilních zastávkových přístřešků.

Tisíce inkubátorů

První transportní inkubátory vyrobila – valá Tesla před rokem 1989. „Převážela se v nich předčasně narozená miminka ze Šumavy do budějovické nemocnice,“ vzpomíná Karel Fiedler. TSE se zaměřila také na stacionární inkubátory pro nemocnice, celkově už jich vyrobila tisíce. Poměr stacionárních a transportních je podle Martina Nováka zhruba 80:20.

Obchodní ředitel vysvětluje, že zákazník si může nakonfigurovat jednotlivé funkce novorozeneckého inkubátoru podobným způsobem, jako když kupuje automobil. Základní verze inkubátoru je určena dětem se standardní hmotností, je možné ale přidávat další vymoženosti podle potřeb – včetně měření saturace krve nebo monitorů dechu.

Po více než 27 letech dnes TSE přichází s dalším produktem – lůžkem pro novorozence vyhřívaném infrazářičem. Zjednodušeně řečeno jde o inkubátor bez krytu. TSE letos získala potřebnou certifikaci a už zvítězila v tendru Světové banky na dodávku 230 lůžek do Rumunska.

TSE se svými zdravotnickými produkty čelí ostré mezinárodní konkurenci – soupeří s giganty, jakými jsou německý Dräger Medical, americká společnost GE Healthcare nebo japonský Atom Medical. A ne vždy platilo, že budějovická firma měla v tomto ohledu podporu českého státu. V devadesátých letech se dostaly do českých nemocnic zahraniční inkubá-

Foto: Hospital Regional de Ica, Věleyslancetv ČR v Limě

» Společnost TSE loni dodala tři inkubátory také do nemocnice v peruánském regionu Ica.

Foto: TSE

» TSE se zaměřila také na výrobu mobilních zastávkových přístřešků.

tory se švýcarskou humanitární pomocí, i když TSE o tuto zakázku také usilovala.

Menší, ale pružnější

Přesto jsou manažeři TSE přesvědčeni, že také budějovická firma má i ve světovém měřítku značné přednosti. „Jsme flexibilnější, dokážeme rychleji reagovat,“ říká Martin Novák. TSE podle něj uvádí častěji na trh inovované výrobky. Vedoucí vývoje a technologie Jaroslav Křepelka dodává, že významnou roli v tomto sehrává užší spolupráce s českobudějovickou nemocnicí. TSE se podle Jaroslava Křepelky hodně zaměřuje například na inovace, které umožňují snadnější čištění inkubátorů a tím předcházení infekcím. A díky spolupráci s americkou firmou Masimo je lídrem v měření saturace krve, které do inkubátorů integruje.

„Příští velkou věcí“ by se měl stát takzvaný hybridní inkubátor, který bude kombinací vyhřívaného lůžka a inkubátoru. „Nyní pracujeme na jeho vývoji,“ líčí Jaroslav Křepelka. „Lůžko bude možné měnit na inkubátor pouhým stisknutím tlačítka. Stejně jako v opačném případě – když bude například nutné novorozence operovat.“

TSE na různých inovacích spolupracuje s předními výzkumnými pracovišti univerzit – ve spolupráci s Fakultou elektrotechniky VUT Brno se například zaměřila

na technické parametry novorozeneckého lůžka, společně s Fakultou biomedicínského inženýrství ČVUT v Praze připravuje vývojový projekt, který se týká monitorování vitálních funkcí novorozenců.

Spolupráce se školami se netýká pouze výzkumných aktivit, ale také vzdělávání. „Oslovujeme studenty vysokých i středních škol, usilujeme o to, aby po obhajobě diplomové práce nebo po maturitě zamířili k nám do firmy,“ zdůrazňuje Karel Fiedler.

Africké naděje

Podobně jako obchodní ředitelé dalších firem, které v Česku vyrábějí zdravotnickou techniku, vidí Martin Novák velký potenciál v rozvojových zemích. Zatímco dnes budějovická firma vyvážá nejvíce inkubátorů na Blízký východ a do jihovýchodní Asie, začíná se jí dařit také v Latinské Americe a velký růst poptávky očekává v Africe. Pokud jde o Evropu, zdejší relativně saturovaný trh bude stagnovat. TSE se nicméně uplatnila i v řadě evropských zemí – Polsku, Rumunsku, Maďarsku, Francii nebo Španělsku.

Trh rozvojových zemí je v mnohém odlišný – kromě poprodejního servisu je tam důležité se více zaměřit na vzdělávání a zaškolování doktorů i sester. „Ukazuje se, že ne vždy dokáží naše výrobky správně používat,“ poznamenává Martin Novák. Když Česká rozvo-

jová agentura dodala novorozenecké inkubátory do Kambodže (více na straně 24), součástí tohoto projektu rozvojové spolupráce bylo i školení doktorů a sester v pražské porodnické klinice U Apolináře.

Zapojení TSE do české rozvojové spolupráce považuje Martin Novák za důležité ze dvou důvodů. Pomoc rozvojovým zemím má sama o sobě velký význam a výrobci zdravotnických prostředků získávají o to vyšší motivaci ke své práci. Zároveň je rozvojová pomoc dobrým marketingem, přispívá ke zviditelnění značky TSE. Martin Novák ale upozorňuje také na velkou odpovědnost, kterou mají výrobci zdravotnické techniky: „Podmínkou je stoprocentní kvalita, náš produkt musí být naprosto bezpečný.“

Konkurence s velkými nadnárodními společnostmi nemusí být vůbec beznadějná, pokud české firmy dokáží v rámci exportu spojovat své síly jako dosud – například při vývozu celých nemocnic a poliklinik (více na straně 5). „Český zdravotnický průmysl je unikátní, naše asociace má více než sto členů, kteří se zaměřují na téměř celé spektrum zdravotnických prostředků,“ dodává Martin Novák.

Nešťastná certifikace

Mají tedy české firmy jako TSE všechny trumfy ve svých rukou? Karel Fiedler upozorňuje, že ne tak docela. „Naše odvětví má předpoklady k tomu, aby si vedlo velmi dobře. Ale naráží na problémy s certifikací nových výrobků.“ Na certifikaci novorozeneckého lůžka čekala jeho společnost dva roky. Certifikaci mají v Česku na starosti dvě notifikované osoby (EZÚ Praha a ITC Zlín), které ale mají dost problémů samy se sebou – už vzhledem k nekonečným, a ne vždy oprávněným sporům s Evropskou komisí ohledně kvality těchto českých institucí.

Manažeři TSE mluví o „prostředí nejistoty“, ve kterém se výrobci zdravotnických prostředků pohybují, protože vůbec netuší, jak dlouho může certifikace trvat. Zatímco díky „českému řešení“ v rámci exportní spolupráce tuzemské firmy posilují svoji konkurenceschopnost, problémy s certifikací znamenají pravý opak.

JAN ŽIŽKA <<